

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ของ เทศบาลตำบลพนมไพร อำเภอ พนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑. บทนำ

เทศบาลตำบลพนมไพร

เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาลจึงตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าวและพร้อมส่งเสริมการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงและปัญหาขึ้นภายในหน่วยงานจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและการประพฤติมิชอบภายในหน่วยงานเพื่อเป็นกรอบในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน

๒. หลักการและวัตถุประสงค์

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้

๒.๑ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต

๒. ปรับปรุงกลไกการทำงานเพื่อยับยั้งการทุจริตและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจสอบได้

๓. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม

๔. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

๒.๒ นิยามความเสี่ยงการทุจริต(Corruption Risk)

การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบหรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

๒.๓ กรอบในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้แล้วเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้วทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective : เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อสงสัยบางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้จะทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๒.๔ ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๓. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เทศบาลตำบลพนมไพร ได้ทำการคัดเลือกกระบวนการ การจัดซื้อจัดจ้าง ulyนต์ส่วนกลาง ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เพื่อสร้างมาตรการในป้องกันและลดโอกาสการทุจริตจากการปฏิบัติงาน(Operational Risk) โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด(Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น

๓.๑ เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้าง ulyนต์ส่วนกลางของเทศบาลตำบลพนมไพร

๑.เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสดังขึ้นเป็นประจํา หรือ มีโอกาสดังขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง /ปี
๔	สูง	มีโอกาสดังขึ้นบ่อยครั้ง หรือ มีโอกาสดังขึ้นมากกว่า ๔ ครั้ง /ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสดังขึ้นบางครั้ง หรือ มีโอกาสดังขึ้นมากกว่า ๓ ครั้ง /ปี
๒	น้อย	มีโอกาสดังขึ้นน้อยครั้ง หรือ มีโอกาสดังขึ้นมากกว่า ๒ ครั้ง /ปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสดังขึ้นได้ยาก หรือ มีโอกาสดังขึ้นมากกว่า ๑ ครั้ง /ปี

๒.ผลกระทบ (Impact)

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	ความรุนแรง ของผลกระทบ (Impact)	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหนที่ที่ถูกลงโทษ ข้อมูลความผิด เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้านความ โปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ ถึง ๒๕๐,๐๐๐	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายใน หน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ หรือ น้อยกว่า	แทบจะไม่มี

๓.ระดับความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ X ๑ = ๕)	สูง (๕ X ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ X ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ X ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ X ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ X ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ X ๒ = ๘)	สูง (๔ X ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ X ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ X ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ X ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ X ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ X ๓ = ๙)	สูง (๓ X ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ X ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ X ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ X ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ X ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ X ๔ = ๘)	สูง (๒ X ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ X ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ X ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ X ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ X ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ X ๕ = ๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ (น้อยกว่า ๕ คะแนน)
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๕ - ๙ คะแนน)
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง (๑๐ - ๑๔ คะแนน)
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก (๑๕ คะแนน ขึ้นไป)

๓.๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตและการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตโดยการระบุรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติการณ์การทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างรถยนต์ส่วนบุคคล (ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่) โดยการค้นหาความเสี่ยงการทุจริตค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมติฐานหรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information)

การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างรายนึ่งส่วนกลาง
เทศบาลตำบลพนมไพร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เทศบาลตำบลพนมไพรได้ทำการคัดเลือกกระบวนการการจัดซื้อจัดจ้างรายนึ่งส่วนกลาง มาทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเพื่อสร้างมาตรการในป้องกันและลดโอกาสการทุจริตจากการปฏิบัติงาน (Operational Risk) โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาส ที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้อันจะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยง นั้น

ในการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตได้ประเมินมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken)

จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับประเด็นด้านดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อจะนำขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างรายนึ่งส่วนกลาง ที่เป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับตั้งแต่ปานกลางขึ้นไปมาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเพื่อป้องกันและลดโอกาสการทุจริต

ระดับ	คำอธิบายการประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อความเสี่ยง	ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	Risk Score (L x I)			
				Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับ ความเสี่ยง
การจัดซื้อจัดจ้างรถยนต์ ส่วนกลาง	๑	จัดทำร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference - TOR) หรือรายละเอียดคุณ ลักษณะเฉพาะของรถยนต์ที่ ต้องการ	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะครุภัณฑ์ ๑. กำหนดคุณสมบัติอาจเอื้อประโยชน์กับผู้ขายราย ใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ ๒. การกำหนดเงื่อนไขในข้อเสนอต้น เทคนิคที่เป็น ประโยชน์ต่อผู้ขายรายใด รายหนึ่งโดยเฉพาะ	๒	๓	๖	ปานกลาง
	๒	การตรวจพิจารณาเอกสาร ในการยื่นข้อเสนอของ ผู้ประกอบการ	คณะกรรมการฯ อาจใช้ดุลยพินิจเอื้อ ประโยชน์ ในการตรวจเอกสารเพื่อเอื้อ ประโยชน์ให้กับ ผู้ขายรายใดรายหนึ่ง โดยเฉพาะ	๑	๔	๔	ต่ำ
	๓	การตรวจรับพัสดุ	๑. คณะกรรมการฯ อาจรับสินบน เพื่อ แลกกับ การใช้ดุลยพินิจเอื้อประโยชน์ใน การตรวจรับ ครุภัณฑ์ที่ไม่ตรงตามที่กำหนดในสัญญา	๒	๔	๘	ปานกลาง

การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
๑	จัดทำร่างขอบเขต ของงาน (Terms of Reference - TOR) หรือรายละเอียดคุณ ลักษณะเฉพาะของ รถยนต์ที่ต้องการ	เจ้าหน้าที่จัดทำร่างขอบเขต ของงาน (TOR) อาจกำหนด ขอบเขตของงาน (TOR) ที่ไม่ เป็นกลาง โดยเอื้อประโยชน์ ให้แก่ผู้ยื่นข้อเสนอ เพื่อให้มี ขอบเขตของงานและการ กำหนดคุณสมบัติในด้านต่าง ๆ เป็นไปตามที่ผู้ยื่นข้อเสนอ ต้องการ โดยเรียกรับสินบน (เงินใต้โต๊ะ) หรือผลประโยชน์ อื่นใดจากผู้ยื่นข้อเสนอเป็น การตอบแทน	ปาน กลาง	การศึกษาเปรียบเทียบ การจัดซื้อจัดจ้าง จาก หน่วยงานอื่นที่มีภารกิจ ใกล้เคียงกัน	๑. มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบศึกษา เปรียบเทียบการจัดซื้อจัดจ้างจาก หน่วยงานอื่นที่มีภารกิจใกล้เคียงกัน ๒. มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบศึกษา รายละเอียดคุณสมบัติเฉพาะ และศึกษา พบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อ จัด จ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในการ ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ๓. ตรวจสอบเอกสารในการจัดซื้อ จัด จ้างให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ พรบ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยจัดทำรายการ เพื่อตรวจสอบ ก่อนนำส่งฝ่ายพัสดุ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	ไม่ใช้	กองคลัง/ สำนักปลัด

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
๒	การตรวจรับพัสดุ	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ บางคน อาจตรวจรับงานไม่ เป็นไปตามขอบเขตของงาน (TOR) โดยพิจารณาว่ารับงานที่ ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ไปก่อน เพื่อให้ ผู้รับจ้างสามารถส่ง มอบงานได้ตามกำหนดส่ง มอบงาน โดยมีการเรียก เงิน (เงินได้คืน) หรือ ผลประโยชน์อื่นใดจากผู้รับ จ้าง เป็นการตอบแทน	ปาน กลาง	มาตรการเดิม (Existing controls) มีมาตรการกำกับ การตรวจรับงานจ้างให้ ครบถ้วนถูกต้องเป็นไป ตามที่กำหนดในสัญญา	๑. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ดำเนินการตรวจรับงาน ที่ละเอียด โดยเปรียบเทียบรายละเอียดงาน และรายการตามขอบเขตของงาน (TOR) ที่ระบุในสัญญา ๒. ฝ่ายบริหารงานองค์กร/หัวหน้า เจ้าหน้าที่พัสดุตรวจสอบผลการตรวจ รับงานให้ครบถ้วนถูกต้องตามที่ กำหนดในสัญญาเสนอผู้มีอำนาจ อนุมัติ ๓. ฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องมีช่องทางแจ้ง ร้องเรียนทุจริต ๔. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ปฏิบัติตามประกาศเรื่อง นโยบาย การต่อต้านการทุจริตสินบน	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	ไม่มี	กองคลัง/ สำนักปลัด